

Wymagania z geografii klasa 5

Ocena celująca:

Uczeń:

- przedstawia znaczenie odkryć geograficznych
- posługuje się planem miasta w terenie
- czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego
- podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści
- projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
- prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły
- przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy
- analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej
- przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka
- analizuje warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej
- przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd
- wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
- przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi
- porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt
- analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu
- przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych
- opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej
- porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- *określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej
- *opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.
- *przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową
- *rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu
- *dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły
- *porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach
- *wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne
- *wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim
- *charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej
- *opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy
- *opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej

- *opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej
- *charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd
- *przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich
- *oblicza średnią roczną temperaturę powietrza
- *oblicza różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku
- *oblicza roczną sumę opadów
- *porównuje krajobraz stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych
- *porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów
- *omawia sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych
- *charakteryzuje krajobraz w strefie śródziemnomorskiej
- *porównuje życie w strefach tajgi i tundry
- *przedstawia zmienność warunków klimatycznych w Himalajach

Ocena dobra:

Uczeń:

- podaje przyczyny odkryć geograficznych
- wskazuje przebieg trasy wyprawy Marco Polo
- opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba
 - rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe
 - rysuje podziałkę liniową
 - wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim
 - przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie
 - charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce
 - opisuje krajobraz najbliższej okolicy
 - opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz
 - przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim
 - przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy
 - omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej
 - przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy
 - omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej
 - omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych
 - charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej
 - charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej
 - opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach
 - opisuje zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala
- wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze
- wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów
- porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym
- wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych
- przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej
- charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego
- charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazu sawann i stepów
- omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych

omawia rzeźbę terenu pustyni gorących
omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego
charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry
charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna
- wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie
- wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych
- stosuje legendę mapy do odczytania informacji
- odczytuje skalę mapy
- rozróżnia rodzaje skali
- wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta
- podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym
- określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski
- przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji
- omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego
- przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej
- opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego
- wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej
- przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej
- omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji
- wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego
- wymienia atrakcje turystyczne Tatr
- wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem
- omawia klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych
- omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej
 - omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów
- opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyni gorących i pustyni lodowych
 - wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego
 - wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego
 - wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry
 - charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach
 - opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- wskazuje na globusie bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbieg.
- wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie
- wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych
- wyjaśnia znaczenie terminów: *mapa, skala, legenda mapy*
- wymienia elementy mapy

- wyjaśnia znaczenie terminów: *wysokość bezwzględna*, *wysokość względna*
- wymienia różne rodzaje map
- odczytuje informacje z planu miasta
 - wyjaśnia znaczenie terminu *krajobraz*
 - wymienia składniki krajobrazu
 - wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy
 - wymienia pasy rzeźby terenu Polski
 - wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie
 - wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego
 - wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie
 - odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim
 - wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką
 - wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką
 - wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej
 - wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy
 - wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską
 - wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską
 - określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej
 - podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej
 - określa na podstawie mapy położenie Tatr
 - wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie
 - wyjaśnia znaczenie terminu *pogoda* i wymienia jej składniki
 - wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi
 - wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych
 - podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji
 - rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych
 - wyjaśnia znaczenie terminów: *sawanna*, *step*
 - wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów
 - wyjaśnia znaczenie terminu *pustynia*
 - wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych
 - rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych
 - wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich
 - wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym
 - rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej
 - wyjaśnia znaczenie terminów: *tajga*, *tundra*, *wieloletnia zmarzlina*
 - rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry
 - wskazuje na mapie Himalaje
 - wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt